

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Quæstio VIII. De Voto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

Q U Æ S T I O VIII.

De Voto.

CUM Votum sit juramento promissorio valde affine, plurima diximus questione superiore ad Votum pertinentia agentes de juramento; hic pauca, quæ supersunt, explicabimus, inquirendo prius, Quid, & Quotuplex sit Votum? Deinde, ejus materiam, & obligationem. Demum, Quonam pacto tolli possit Voti obligatio, præsertim per dispensationem.

ARTICULUS I.

Quid, & Quotuplex sit Votum?

- I. *Votum est promissio deliberata facta Deo de meliori bono.*
- II. *Differt a proposito, quippe quod non est obligatorium, saltem sub gravi.*
- III. *Si votum fiat cum semiplena deliberatione, non obligat. Quid si dubitetur, an deliberatio fuerit plena?*
- IV. *Ad votum sufficit voluntas implicita illud emittendi; ut in suscipiente Ordines Sacros; Qui si nolit voverè castitatem, adhuc ad illam obligatur, saltem ex statuto Ecclesiæ, & est sacrilegus, si adversus illam peccet.*
- V. *Qui invalide suscipit Ordines Sacros, ad castitatem non tenetur: Secus vero qui invalide in Religione profectur.*
- VI. *Soli Deo votum fieri potest, Deipara vero, & Sanctis, quatenus Deus in iis inhabitat.*
- VII. *In quo sensu votum est de meliori bono?*
- VIII. *Vinculum voti est fortius vinculo juramenti promissorii.*
- IX. *Votum invalidum per ratificationem non revalidatur, si ejus invaliditas ignoretur. Quid si quis dubitet, an voluerit per ratificationem novum votum emittere?*
- X. *Multipliciter dividitur votum; præsertim in Solemne, & Simplex: So-*

lemne emittitur in susceptione Ordinis Sacri, & in Professione Religiosa, & irritat matrimonium; Quod pariter irritat Votum simplex in Societate Jesu.

- XI. *Per votum pœnale, puta non blasphemandi sub pana jejunandi, ut plurimum duo promittuntur Deo; Id tamen pendet ex intentione votantis.*

I. **O**UÆRITUR primo, Quid sit Votum, & in quo differat a proposito, & a juramento promissorio?

Respondeo, Votum ex D. Th. esse promissionem Deo factam voluntariam, & deliberatam de bono meliori.

II. Unde sequitur primo, quod quamvis omne votum sit propositum, seu deliberata voluntas aliquid faciendi, tamen non omne propositum est votum; cum non omne propositum sit promissio, seu voluntas se obligandi Deo: Quare qui non observat votum in materia gravi, est perfidus, seu violat fidem, & promissionem datam, & peccat mortaliter; qui vero propositum non observat, est solum inconstans, & peccatum mortale non committit: Immo dubium est apud Doctores, an peccet venialiter? Affirmat enim Pal., quia est levitas animi, saltem sine causa, a bono proposito se avertere: Negat vero Sanch. lib. 4. cap.

cap. 1., Navar. & alii, quia nulla lex obligat ad propositum servandum: Et quamvis sit quaedam levitas mutare propositum sine causa, at non est levitas peccaminosa; quia est solum defectus majoris boni; nec fit contra virtutem constantiae obligatoriam.

III. Sequitur secundo, quod votum fieri debeat cum plena advertentia ad id, quod promittitur, & cum plena libertate; sufficit autem ea deliberatio, & libertas, quæ satis est ad peccatum mortale. Quod si deliberatio sit semiplena, peccat quidem venialiter sic vovens, cum adsit defectus prudentiæ, sed ne sub veniali quidem obligatur ad votum, ut communiter docent apud Trull. Et ratio est, quia nemo censetur velle sibi onus assumere, nisi si plene advertat ad id, quod agit; etenim sic veluti per ignorantiam censetur vovere; ut accidit, cum quis ex subito animi motu voveret, vel ex consuetudine linguæ mentem præveniente. Si tamen dubites de plena advertentia, Pal., & Bonac. putant probabilius te obligari, quia possessio, & præsumptio stat pro voto; Alii vero apud Tambur. cap. 3. lib. 1. §. 7. V. *Votum*, & apud Trull. lib. 2. cap. 2. probabiliter putant, te non obligari; quia stat in possessione libertas in foro conscientiæ, quamvis in foro externo stet in possessione votum.

IV. Notandum tamen, ad votum sufficere promissionem deliberatam implicitam, qualis requiritur in suscipiente Ordines Sacros, quibus ex intentione, & instituto Ecclesiæ annectitur votum solemne castitatis: Etenim qui deliberate vult aliquem statum suscipere, deliberate vult subire omnia onera tali statui annexa; ergo quamvis ignoret annecti Ordinibus Sacris votum castitatis, quia tamen deliberate vult illos suscipere, consequenter deliberate emittit votum castitatis, quamvis implicite. Quod si positive nollet vo-

Pars II.

vere castitatem, non solum peccaret, sed teneretur etiam castitatem servare, saltem ex statuto Ecclesiæ; Quinimo si peccaret contra castitatem, quamvis non peccaret contra votum, eo quod noluerit votum emittere, adhuc sacrilege peccaret, eo quod tale peccatum adversaretur sacro statui, in quo reperitur, qui Sacros Ordines suscepit.

V. Qui tamen Ordines suscipit invalide, ad castitatem non tenetur; quia destructo principali, corrumpitur etiam accessorium: Econtra qui invalide in Religione proficitur, tenetur ad castitatem, quia in tali casu castitas non se habet ut accessorium, sed ut principale.

VI. Sequitur tertio, *Votum* soli Deo fieri posse, quia votum est actus Religionis respiciens cultum Deo debitum; testamur quippe per votum Deum esse summe providum, eique in angustiis recurrendum, ut opem ferat. Quando autem Beatæ Virgini, vel Sanctis aliquid vovemus, tunc etiam mediate, & tacite vovemus ipsi Deo, quatenus in iis habitat per sanctitatem: Sicut enim juramus per Sanctos, quatenus sunt aliquid Dei, ita iisdem Sanctis vovemus; tum quia sunt aliquid Dei; tum etiam ut sint testes voti, & Patroni, ac intercessores ad votum servandum, & ad obtinendum quod intendimus.

VII. Sequitur ultimo, votum de re, quæ est impossibilis cum majori bono, esse nullum; ut votum de nubendo, quod impedit calibatum. Dicitur tamen esse votum de meliori bono, non solum quia debet esse melius, quod promittitur, quam ejus opus propositum, sed etiam quia ipse actus vovendi rem bonam facit illam meliorem; nam sive res, quæ promittitur, sit præcepta, sive non, semper vovere illam est actus supererogationis, & opus consilii; Unde cæteris pari-

bus

bus magis meritorium est facere opus ex voto, quam sine illo; Nam jejunium, exempli gratia, cum voto est actus religionis simul, & abstinentiae; ubi sine voto esset solum actus abstinentiae: Unde dixit Divus Anselmus lib. de similitud. cap. 84. *Plus est dare arborem cum fructibus, quam solos fructus.*

VIII. Porro differt Votum a Jramento promissorio; Etenim, ut diximus art. 6. num. 10. vinculum voti fortius est vinculo juramenti: Votum fert promissionem Deo factam de aliquo faciendo, & ideo, si id non fiat, peccatur contra religionem, & contra fidelitatem Deo debitam; juramentum promissorium fert invocationem Dei in testem voluntatis praesentis de aliquo faciendo, unde si id postea non fiat, solum peccatur contra reverentiam Deo debitam, atque adeo contra religionem, ut notavimus etiam quaest. super. ex D. Th. 2. 2. quaest. 89. art. 8.

IX. Quaritur secundo; An votum invalidum per ratificationem revalidetur?

Respondeo distinguendo; nam vel ratificans scit, aut credit, votum, quod emisit, fuisse invalidum, & certe per ratificationem revalidatur; vel id ignorat, & non revalidatur; nam per ratificationem confirmatur prius votum, quod si fuit nullum, & ignoratur, solum confirmatur votum, prout fuit prius emisum; & sic non revalidatur. Quod si quis dubitet, an ratificando votum, quod ignorat fuisse invalidum, voluerit solum illud confirmare, an novum emitte, ex Sanchez, & Bonac. apud Trull. l. c. distinguendum est, nam si sciat, vel probabiliter opinetur se conscium fuisse prioris voti invalidi, praesumitur voluisse illud solum confirmare; secus vero praesumitur voluisse novum votum emitte.

X. Quaritur tertio; Quotuplex sit votum?

Respondeo, dividi primo in Personale, ut peregrinandi; Reale, ut dandi eleemosynam; & Mixtum, ut peregrinandi, & aliquid offerendi. Secundo, in Temporale, ut servandi castitatem per annum, & Perpetuum. Tertio, in Expressum, & Tacitum, ut est votum castitatis emissum in susceptione Ordinis Sacri. Quarto, in Simplex, & Solemne, quod scilicet cum solemnitate quadam fit, verbi gratia cum traditione proprii corporis, & libertatis acceptata; Tale est votum religionis in professione; & votum castitatis in susceptione Ordinis Sacri; & utrumque habet irritare matrimonium; quod etiam irritat votum simplex castitatis emissum in religione approbata, puta in Societate. Dicitur tamen hoc votum simplex, quia quamvis religiosus offerat se in perpetuum religioni, haec tamen non se obligat ad illam retinendum, si delinquat. Quinto, dividitur in Reservatum, & non reservatum. Sexto, in Absolutum, & Conditionale; Quod etiam subdividitur in Pœnale, ut si voveas te non blasphematurum sub pœna jejunandi; & non pœnale, ut voveo peregrinationem, si pater consentiat.

XI. Rogabis, Num hujusmodi votum pœnale includat duo vota, videlicet & non blasphemandi, & simul jejunandi in casu blasphemiae, an vero hoc secundum tantum?

Respondeo, hoc dependere ex intentione voventis, ut plurimum autem utrumque vovetur. Eodem modo si quis vovet sub pluribus conditionibus, pendet ex intentione voventis, num una tantum purificata, teneatur ad votum, an vero purificatis omnibus. Si tamen non constet de intentione, tunc si conditiones sint appositae copulative per particulam, *Et*, non tenetur, nisi purificatis omnibus; Secus vero si

sint appositæ disjunctive per particulam, *Vel*, quia verba accipienda sunt juxta propriam significationem.

ARTICULUS II.

De Materia, & Obligatione Voti.

- I. Quando materia voti partim est apta, partim inepta, vovens ad nihil tenetur, si utramque materiam vovit per modum unius; secus si per modum plurium.
- II. Quamdiu differri possit voti adimpletio, præsertim si sit de Religione ingredienda?
- III. Num possit emitti votum cum intentione, quod solum obliget sub levi in materia gravi, & sub gravi in materia levi?
- IV. Quandonam materia levis ex circumstantia evadit gravis?
- V. Num peccet graviter, qui sepe violat votum in materia levi?
- VI. Peccatne mortaliter, qui eodem die violat plurima vota diversa, quorum singula sunt de re levi?
- VII. Cessat voti obligatio, facta, aut deprehensa notabili mutatione, qua si fuisset prævisa, votum non fuisset emissum.

I. **Q**uæritur primo, Quando materia partim est apta voto, partim inepta, obligatne votum ad partem aptam, an simpliciter non obligat? Verbi gratia, si voveas ducere Bertam meretricem, quamvis ad matrimonium non tenearis, cum non sit de meliori bono, tenerisne tamen ad meretricem illam ducendam, posito quod velis nubere?

Respondeo, ut dicemus in de Sponsalibus, quod quoties materia partim est apta voto, partim inepta, toties si votum respicit materiam per modum unius indivisibilis, est simpliciter invalidum; si vero respiciat materiam

divisibiliter, tunc vovens tenetur ad solam illam partem materiæ, quæ est apta voto: Verbi gratia, qui vovit jejunium crastinum, si possit jejunare solum usque ad vigesimam horam, ad id non tenetur, quia jejunium vovetur per modum unius indivisibilis; Si vero voveat jejunare totam Quadragesimam, & solum possit octo dies jejunare, ad id tenetur; quia jejunium quadragesimale vovetur divisibiliter. Idem dicas in casu adducto, nam si quis voveat ducere meretricem per modum unius voti indivisibiliter, & absolute, tunc votum est simpliciter nullum; unde si vult nubere, potest cum qualibet nubere; si vero votum sit per modum plurium, itaut absolute voveat nubere, & simul conditionate voveat, quod si nubat, non nisi meretrici nubet, tunc quamvis prius votum absolutum sit nullum, unde simpliciter non reneatur nubere, tamen quia secundum conditionatum est validum, tenetur, si vult nubere, ducere meretricem: ita Suar., Bonac., & alii.

II. Quæritur secundo; Quandonam votum obliget?

Respondeo, obligare pro tempore præfixo ex intentione voventis: Quod si nullum tempus præfigatur, obligat quamprimum commode impleri possit; nam Deuter. 23. dicitur: *Cum votum voveris Domino, non tardabis reddere, quia requireret illud Dominus; & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum.*

Difficultas tamen est, quandonam mora dicatur notabilis, itaut ad mortale pertingat?

Respondeo, quod quando nullum tempus præfixum est a vovente, aliter discurrendum sit de votis, quæ per dilationem patiuntur diminutionem, (ut est, verbi gratia, votum ingrediendi religionem, aut serviendi hospitali toto vitæ tempore, nam quo longius differtur voti adimpletio, eo minus vovens vivit in religione, & fervit

fervit hospitali) & aliter discurrendum de votis, quæ per dilationem non patiuntur diminutionem, ut est, verbi gratia, votum peregrinationis Romanæ.

In his postremis votis, quando per dilationem non incurritur periculum omittendi votum omnino, quamvis Pal. putet non esse mortale moram duorum, triumve mensium tantum; at probabile etiam est, quod docet Tambur. cap. 12. §. 3. quamcunque moram esse tantum veniale; & ex Bonac. ne veniale quidem, si rationabilis causa differendi intercedat; Verbi gratia, si credatur votum adimplendum postmodum cum majori devotione. Ratio est, tum quia quoties ex dilatione nullum patitur damnum creditor, dilatio non est damnanda de gravi errore, sed solum de negligentia levi; tum etiam quia qui votendo nullum tempus præfixit, videtur solum se obligasse ad rem quocumque tandem tempore ponendam. In primis vero votis Pal. putat dilationem sex mensium esse mortale; alii vero cum Ledesm. dilationem trium annorum. Tambur. tamen verius putat, attendendam esse ætatem votentis, nam si hic agat quindecim annos, non videtur longa dilatio trium, vel quatuor annorum, quia cum homines soleant statum vitæ assumere circa quindecim, vel viginti annos, non videtur renunciasse huic modo, & tempori consueto assumendi statum vitæ, qui nullum tempus voto præfixit: Quod si votens esset, verbi gratia, quadraginta annorum, dilatio sex mensium videtur notabilis.

III. Quæritur tertio, An votum de re gravi possit obligare sub levi ex mera intentione votentis?

Respondeo, multos negare cum Sot., Vasq., Pont.; sed Suar., Sanch., Pal. tom. 3. tract. 15. affirmant; quia cum obligatio votentis dependeat ab

ipsiusmet voluntate, poterit ad libitum obligare se sub levi, dummodo id exprimat. Quamvis autem votens rem gravem possit ad arbitrium obligare se sub levi; non potest tamen viceversa votens rem levem obligare se ad illam sub gravi, ut communiter docent contra Sayr., & Fagund. apud Dian. part. 3. tract. 5. resol. 50. Ratio est, quia sicut non potest Legislator obligare sub gravi in materia levi, ut probat Sanch. lib. 1. cap. 40. ita nec votens.

IV. Notandum tamen, quod aliquando materia levis possit ex circumstantia adjuncta esse gravis; verbi gratia, si ex omissione illius cesset magnus honor Dei; sic qui vovet dare carolenum pro Missa celebranda, peccat mortaliter, si illum non det; secus vero si voveat dare carolenum pauperi; Sic peccat mortaliter, qui non adimplet votum visitandi aliquam Ecclesiam ad lucrandam indulgentiam pro defunctis; Et qui semel non adimplet votum sumendi Eucharistiam, ut notant Sanch., & Bonac.

V. Rogabis, an peccet mortaliter, qui sæpe violat votum de re levi? Verbi gratia, qui vovit quotidie per annum recitare Pater, & Ave, aut dare parvam elemosynam?

Respondeo cum iisdem Doctoribus apud Trull., quod si hæc vota sint affixa singulis diebus, itaut elapso die cesset obligatio, nunquam eorum violatio pertinet ad mortale; quia innumera venialia non faciunt mortale; si vero dies appositus est, ne ultra illum differatur executio, non obligatio voti, tunc ommissio erit mortalis, quando materiae leves pertingunt ad quantitatem notabilem, ut dicitur de furtulis iteratis.

VI. Rogabis secundo, An peccet mortaliter, qui plura vota de re levi emisit quotidie implenda, si eodem die omnia violavit; Verbi gratia, qui

ARTICULUS III.

Quonam pacto tolli possit obligatio Voti per dispensationem?

qui vovit recitare Ave pro Sancto Antonio, & aliud Ave pro Sancto Francisco, & sic pro centum aliis Sanctis, si uno die omittat recitare hæc centum Ave, quæ debet pro centum votis emissis, peccabit ne mortaliter, an solum committet centum venialia?

Respondeo cum iisdem Doctoribus, quod peccet mortaliter. Ratio est, quia illa vota sunt ejusdem rationis, & obligant pro eodem tempore ex virtute, & præcepto religionis; ergo si simul violentur, violatur præceptum religionis in re gravi, atque adeo committitur mortale; Sicut peccat graviter qui eidem debet magnam pecuniæ summam ex multis promissionibus, & donationibus, singulis de re modica, si illam non solvat.

VII. Quæritur quarto, An cesset obligatio voti, facta notabili mutatione rei promissæ, quæ si prævisa fuisset, votum non fuisset factum?

Respondeo, hanc regulam communiter tradi a Doctoribus apud Sanch. lib. 4. cap. 2., & Trull. dub. 8., quod id liberet a voti, vel juramenti obligatione, quod si a principio accidisset, vel notum fuisset, impedisset ne votum, aut juramentum emitteretur. Ratio est, tum quia votum non obligat ultra voventis intentionem; voventis autem non præsumitur habuisse voluntatem obligandi se superveniente, aut de novo cognita tali mutatione notabili; tum etiam quia votum censetur factum sub hac tacita conditione, nisi scilicet superveniat notabilis mutatio, aut de novo appareat: etenim in casu nostro idem est de novo apparere, ac de novo esse.

- I. Potest Episcopus in omnibus votis suorum subditorum dispensare, nisi expresse a Pontifice nonnulla reserventur; ut de facto quinque reservantur Pontifici.
- II. In dubio an votum sit Pontifici reservatum, potest dispensare Episcopus; sicut etiam in dubio an egeat dispensatione.
- III. Pariter potest Episcopus in votis Pontifici reservatis dispensare in casu necessitatis, quando periculum gravis damni esset in mora.
- IV. Sicut etiam probabiliter id potest, si votum reservatum sit emissum ex metu levi; Aut si votum castitatis sit ad tempus, aut non sit perfecta castitatis.
- V. Potest Episcopus dispensare in voto penali castitatis relate ad poenam, quæ est accessoria; Et in voto suscipiendi Ordines Sacros.
- VI. Facta a Pontifice commutatione Voti sibi reservati, potest Episcopus dispensare in materia subrogata.
- VII. Si votum sit disjunctivum, antequam eligatur pars reservata, potest in illo Episcopus dispensare.
- VIII. Potest etiam dispensare in differenda executione voti Religionis; & in voto ingrediendi Ordinem Militarem, dempto Ordine Sancti Joannis Hierosolymitani.
- IX. Pariter dispensare potest in votis factis in favorem alterius, si nondum sunt acceptata; Si tamen sint acceptata, tunc solum probabiliter potest dispensare, quando emissæ sunt principaliter in honorem Dei, & secundo in favorem alterius.
- X. Iidem vota reservata, si sint conditionata, (& probabiliter etiam post

post conditionem purificatam) dispensari possunt ab Episcopo.

XI. Habens potestatem commutandi vota, aut in iis dispensandi, potest illam secummet exercere.

XII. Habens facultatem dispensandi in votis num possit eatenus iuramentum relaxare?

XIII. Quenam dicatur causa iusta ad dispensandum in votis?

I. Diximus in 6. art. quaestionis superioris, multifariam posse tam impediri, quam tolli iuramenti obligationem; quae omnia iuramento pariter, & voto communia sunt. Quare hic solum inquirimus de votorum dispensatione.

Quaeritur itaque primo, In quibusnam votis possit Episcopus dispensare?

Respondeo, praeter ea, quae diximus loc. laud. de Iuramento, Episcopum posse in sua Diocesi dispensare in omnibus votis, in quibus potest Papa in toto Orbe, nisi ab illo specialiter aliquod sit reservatum; Et ratio est, quia habet in suas oves potestatem ordinariam sibi a Christo Domino concessam per illa verba dicta Petro Matth. 16. *Quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Caelis*: Quia tamen Episcopus potestatem hanc habet subiectam Pontifici, ideo potest Pontifex aliquorum votorum dispensationem sibi reservare: Et de facto reservavit illa quinque castitatis, & Religionis, & trium peregrinationum, Romanae, Hierosolymitanae, & Compostellanae; Quamvis autem Tabien., & alii putent, haec tria posse ab Episcopo dispensari, quando facta sunt causa devotionis, & non in subsidium; Contrarium tamen universali Ecclesiae consuetudine est receptum. Quia tamen reservatio est odiosa, eo quod deroget potestati ordinariae Episcoporum, ideo stricte est interpretanda.

II. Hinc sequitur primo, si du-

bio, an votum sit Papae reservatum, iudicandum non esse reservatum; non secus ac dum dubitatur, an casus aliquis sit reservatus, ut notat Dian. part. 4. tract. 3. resol. 59. Et eodem modo si dubium sit, an res egeat dispensatione Papae, poterit Episcopus absolute dispensare, eo quod casus huiusmodi dubius non sit reservatus.

III. Sequitur secundo, posse Episcopum in iis dispensare in casu necessitatis, quando scilicet non patet facilis aditus ad Papam, & ex mora est periculum incontinentiae, aut gravis scandali, aut damni; non enim censetur mens Pontificis velle votum reservare cum tanto periculo; Verbi gratia, si quis astrictus voto castitatis, aut religionis velit ducere foemina a se defloratam, & si expectetur dispensatio a Papa, ingens periculum habeatur mutationis voluntatis, aut impediendi matrimonii, unde deberet illa puella manere sine remedio cum honoris iactura; vel si esset periculum, ut ille moreretur absque proli legitimatione, vel cum animae periculo.

IV. Sequitur tertio ex Less. lib. 2. cap. 40. num. 106., Navar., Bonac., & aliis contra Sanch., & Suar., posse Episcopum in iis votis dispensare, si ex metu levi sint emissa; quia cum reservatio sit odiosa, strictam patitur interpretationem, adeoque intelligenda est de votis cum plena libertate emissis, & perfectis. Hinc ex Sanch., & Bonac. potest etiam dispensare in voto castitatis facto ad tempus, verbi gratia, per octo annos; & in voto solum non nubendi, non fornicandi, necnon si votum emissum sit cum intentione obligandi se sub levi, & in voto castitatis emissio a conjugibus post consummationem matrimonii; Cum enim hic teneatur reddere debitum, consequenter votum non est perfectae castitatis: si tamen votum sit emissum ante matrimonium, eo inito,

poterit solum Episcopus dispensare ad petendum debitum, etiam ante consummationem matrimonii ex consuetudine legitime præscripta, ut notat Sanch. lib. 8. de Matrim. disp. 12.

V. Sequitur quarto, posse Episcopum etiam dispensare in iis, si sint annexa tanquam quid accessorium Voto principali non reservato; Verbi gratia, si quis voveat non ludere sub pœna castitatem servandi. Contra vero si quis voveat, verbi gratia, castitatem sub pœna jejunii, Episcopus non poterit dispensare in voto principali castitatis, poterit tamen in hoc voto pœnali jejunii. Eodem modo poterit Episcopus dispensare in voto assumendi Ordines Sacros; quia votum castitatis iis annectitur accessorie; unde si fornicaretur, qui vovit suscipere Ordines Sacros, non esset sacrilegus, & si matrimonium iniret, peccaret quidem, sed posset debitum petere.

VI. Sequitur quinto, quod si Papa commutat votum reservatum castitatis in materiam non reservatam, puta in jejunia, poterit Episcopus in his dispensare; Neque obstat, quod subrogatum sapiat naturam ejus, pro quo subrogatur, ut docent communiter Canonistæ: Nam hoc procedit quoad intrinsecam, ita scilicet ut ejusdem ponderis sit, non quoad extrinsecam, sicut est reservatio, ut notant Sanch., & Bonac.

VII. Sequitur sexto, quod quando votum disjunctive emittitur, & una tantum pars est reservata, possit Episcopus in eo dispensare, antequam vovens eligat partem reservatam; ut si quis voveat vel castitatem, vel servit in Xenodochio.

VIII. Sequitur septimo, posse Episcopum dispensare in differenda executione voti religionis; quia hoc non est dispensare in substantia voti: Sicut potest etiam commutare votum religionis arctioris in religionem minus arctam; Potest etiam commutare

votum ingrediendi Ordines militares, excepto Ordine Sancti Joannis Hierosolymitani, quia probabiliter hic unus est vera religio, non vero alii Ordines militares, quippe qui vovent castitatem conjugalem; quicquid in contrarium sentiat Navar., & Covar. apud Sanch.

IX. Sequitur octavo, posse Episcopum dispensare in votis in favorem tertii emissis, si nondum sint acceptata; quia sic nulli fit injuria. Ubi nota, quod quamvis probabile sit, juramentum additum promissioni nondum acceptatæ non indigere relaxatione; (quia, ut notat Less. lib. 4. cap. 42. num. 22., promissio habet hanc tacitam conditionem, si scilicet valide acceptetur; cum ergo juramentum sequatur naturam actus, cui additur, inde fit, ut sicut promissio ante acceptationem non obligat, ita nec juramentum) nihilominus votum additum promissioni nondum acceptatæ, immo & ipsum juramentum, si fiat per modum voti, obligat etiam ante acceptationem ex virtute religionis, ut notat idem Less. cap. 17. num. 52., quia scilicet est promissio facta Deo dandi, verbi gratia, aliquid pauperi.

Utrum autem quando vota, & juramenta hujusmodi sunt acceptata, possint ab Episcopo dispensari? Diximus cum de juramento ex Tambur., & aliis probabiliter dispensari, & commutari posse, quando principaliter facta sunt in obsequium Dei, & minus principaliter in favorem tertii: & idem Fagund. apud Tambur. docet, quod etiam propria auctoritate possint in melius commutari. Quam doctrinam Sanch. lib. 4. cap. 41. num. 16. admittit, si votum præcise fiat in honorem Dei, non respiciendo, ne secundario quidem, utilitatem pauperis, aut loci pii acceptantis promissionem.

X. Se-

X. Sequitur nono, Episcopum dispensare posse in quinque illis votis reservatis, quando sunt pœnalia, & conditionalia, eo pacto, quo explicavimus, dummodo conditio non sit de preterito, aut de præfenti, sed de futuro, itaut ab illa dependeat obligatio voti, & hæcenus remaneat suspensa: Nec solum dispensari possunt ante purificationem conditionem, sed etiam post illam. Ita Sanch. lib. 8. de Matrim. disp. 10. & alii apud Trull. contra Navar., qui putat nec ante, nec post conditionem purificationem dispensari posse, & contra Less., Suar., & Bonac., qui putant ante purificationem conditionis dispensari posse, non post illam, quando jam evaserunt absoluta. Ratio nostræ doctrinæ est, quia quamvis purificata conditione obligatio sit absoluta, tamen radix, & origo talis obligationis fuit imperfecta quædam voluntas ponendi rem promissam, verbi gratia castitatem, utpote pendens a futuro eventu conditionis. Quare cum reservatio sit odiosa, restringenda est ad ea vota, quæ ex amore perfecto, & absoluto castitatis verbi gratia, aut religionis, emissa sunt; Qui autem voyet castitatem, si luserit, si convalescerit, videtur magis amare negationem lusus, & sanitatem, quam ipsam castitatem.

XI. Quæritur secundo, Utrum qui habet potestatem generalem dispensandi in votis aliorum, possit pariter secum ipse eandem potestatem exercere, aut dare facultatem alteri, ut secum dispense?

Respondeo affirmative cum Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 3., Bonac., Henr., Trull. disp. 1. Ratio est, quia

hic actus est jurisdictionis gratiosa, non contentiosa, & ideo non repugnat exerceri in seipsum, aut alteri delegari; cum possit idem propter diversas rationes esse agens, & patiens.

XII. Quæritur tertio, Num habens facultatem commutandi, aut dispensandi in votis, possit pariter commutare, aut relaxare juramenta?

Respondeo cum Suar., Sanch., & aliis contra Less., Azor., Bonac. apud Trull. disp. 41. affirmative; quia quamvis specie differant vinculum voti, & juramenti in rigore metaphysico; at vinculum moraliter omnino conveniunt, quia utraque obligatio oritur ex virtute religionis, & utriusque Deus solus est creditor; Unde secundum se qui potest in votis dispensare, potest etiam juramenta relaxare, nec non vota jurata, si non sint in præjudicium tertii. Notandum tamen, quod in nostris Privilegiis V. *Confessarius* §. 6. differre habetur, Confessarios Societatis solum relate ad Nostros relaxare posse juramenta sine præjudicio tertii.

XIII. Denique diximus cum de Juramento, causas justas ad dispensandum in votis, aut juramentis esse universim utilitatem Ecclesiæ, honorem Dei, utilitatem, & fructum spirituales voventis, imperfectam de liberationem in voto emittendo, metum etiam levem incussum ad extorquendum votum, dubium de obligatione voti, notabilem difficultatem supervenientem, & alia hujusmodi ad arbitrium prudentis; quæ si quando ad dispensationem non sufficiunt, saltem sufficere possunt ad commutationem.